

Kniška Zymo

wnj gest tato / Geden každý
wěz / mēg za to. žet nenū ginych
poslednj / Mnoha w nīj nagdese přišlo
w. Ž nychto awjrlū nabudese / Gsili
tomu chētī budese.

Kterēžto přidáno gē Rozmlau-
wání Dece a Synem o hospodářstwj.

Wytisřeno w Starém Mě-
ste Prašřkém v Gijta Dacickeho.

J. 1794. F. 226.

Zních nebo kus Masla do Pomay / gšby
gey rada šnědla gedno day. Tievčli se na
cizym hospodářovati / musy býdu nauzy
blad šijeti upěti. * Ta to gedentáždy
mašs pamatovati / kterak budefš Lidem
buš věrně neb neverně slaužiti / tak se to
bē giniš potom buďau odplacovati.

* Spřejnj Kontj tabnau az mýšlo rovt
ně / nespřejnj vlonij Wog křivagij se po
tworně. Také se tu dobře nerymuge / kdž
Mladenc Babě sfreguge. Wzme Babu
pro Penjze / nebude s niš w Lášce v wjře.
Kdž pak wylandj na Babě Wrabce / bude
gi potlanlati yako Běčwat chodě okolo
Radce. Doma niš slano ani mastno nenj /
ginde wonij Radidlo a koienj. Potš se dá
w sfreg a w dívne bláznore strěš / Babce
pak bude pčiti Nebestěho Brálowstrwj.

* Upogijmay Baby pro Penjze milý
Brachu / ač z tebe Lidě nemagij posměchu /
Těbo welmi brzy / stará tē omzy. A ty ma
ge s niš zawázany Swět / nebudeš mooy niš
yakt nazpět. Musyš Babu milowati a gi
t wšli byti / by tē mel Kornysfel wyži.

* Ruka kdž ruku myge býwagij pčně
obe /

obe / Muš a Žena w dobrém powolugje so
bi. Bratij pomahagij gedem druhemu /
přirownawagij se Wěstu pavněmu. Kdo
pak dobrého Sausida ma / ten swog Dám
wo Sto Kop draže prodá.

* Kdoby chěl mandrau ženu poznati
aneš mýti / musyšby gi Zwonec k noze přis
wizati. Maudra žena bude vmeti tomu
žhoditi / wozma Zwonec w Ruku neda mu
wonniti : Ale nemandra aby zwoni bude
nim klátiti / co se doma stane Sausiduom
prawiti. Bude Mniš lati a s nim se was
biti / nebude mu mlčeti by gi mel zabiti.
On gi slowo a ona mu dwězase / ráno bude
mýti Oči co Páw w Ocase.

* Která Slepice neneš a kďáče / a žena
na swě° Muš křáče. Která pak Slepice
křhá / a žena se na swěho Muš potřhá.
Tu Slepicy sluffy vpeoy / a žene dati bygent
po Plecy. * Jako Pšycel kdž chce pčti
šwřihna nohu / tak žena pláče kdž má ža
lowati komu. * Kde žusy tu smrad
a ščebery / kde ženy tu swat a Blawery.

* Dým / Strěcha dčrawá / žla žena k to° /
by tti wěcy w yhantegij hospodářez domu.

* Kdo

Kdo Mečem boguge od Meče schází/
a kdo cizím dienám sfreguge tolikéž mu se
přibází. Kdo pak své jené newěříj / ten
stáwaj o Wostřupem v Dvěřij.

¶ W chřapawý Zwō nezwoň/Wlka na
kulhawém Koni nehoň: A v přátel často
nebywaj/Která Panna mnoho sfregučew
má té nepogimaj. Nebo mnohá dwa Wro
koče nese/a panenswój gegij w Stodole neš
w Lesě. Třetěrá pak o své Panenswój sau
dij se/a přwé děti z sebe wyčese/gedna myň
a druhá wje/toť gť Pána co mŭg střewje.

¶ Kdo mluge newěda/mohlby raděgij
pořkatí Nedwěda. A mlěwánij bez wida
nij/gešť jako temná noc bez switánij.

¶ Mnohá Panna mluge Mladence/as
by gť kaupil pěkný Waček neš Střewjce.
A jakž od něho čeho žádá dostane / hned se
gegij Láška k giněmu sšyne.

¶ Rupekěmu wěrewánij/Panensťemu
šubowánij/Děnsťemu plakánij/ a Lidšťe
mu pochlebowánij/ ti Gleychu nemagij/a
na Stych senenicij / protož radijm at
gim žádný newěříj.

¶ Když bude Law páteře pŭjti/a Zed na
Ledu

Ledu hŭjti/tehdaž jid Křestianu bude přŭjti.
a to ten Křerý tŭi oči w hlavě bude mŭjti.

¶ Mladeho Kaka třestal starý Bat / z
toho je gešť lezl mrzce opak. A newěel mu
pěkněgij vřázat starý Bat / ležau po dnes
oba tak. Kdo chce giněho z wěstřuplŭw
třestati/ má se toho přwé sám warowati.
Neš to nalcij zpráwcy každěmu / aby dáš
wal dobrý přŭklad na sobě giněmu.

¶ Kdo gde gšem nebo wen / day genu
pán Bůh dobrý den. Kdo má pak Pe
něš dosti/witay milý Zostŭ. A ty Pane Zos
stŭ takto se zachowáš/W lidij gešť coť dagij
a doma co máš. ¶ Nemáš lepššy Syl
nice/ jako z Ruchyně do Parnice/ a z Parn
ice potom do Zostŭnice.

¶ Zpŭwaj co vmŭjšs/dělay co mŭjšs/a
gešť co máš. Nesahaj wěšse sebe/ at pos
směchu nemagij z tebe.

¶ Minulé wěcy nepyč / nepodobné new
wěi/ a čeho mŭjti nemŭjšs toho nečadaj.

¶ Duh má noby/ Pole Oči/a Les vřššy/
na ty tři wěcy pozor mŭjti sluffy.

¶ Lekar newěčený gešť pocurwý Bat/ do
kud gich dešŭti newmoriť dotud má plat.

Zahrádka ruzo-

wá ženplodných / o Početí /
působení / zplození / složení a ro-
zení Člověka / a o všech nebezpečných
případnostech / způsobích / bolestech / a
tagnostech / které při Porodu napře-
dněji znamenány a nejvíce wy-
šetřeny býwagů / na pět strán-
ek rozdělenná :

Z nížto přidané gsů figury rozli-
šných Zárod / z čeho Vemlouvánka počá-
ty své / kůly / Arterye / Terwy / Kosti / Těla a
Mocy přigimagů : kterak skládagýce se w
živoči Matky ležů / rostau / a jak se až do
Porodu magů : z Autorůw a Mistrů
mnohých w přirození zkoušených /
k pohodlí Lidskému po různu
sebraná / a Wydaná /
od

Wattause Wollnbergera
z Wollnbergku / r.

M. D. LXXVI.

**Duch Páně w Zals
mu / CXXVII.**

Panžetka taá náto hogný Winy Kočen w strán
kách Dánu twého. Synové twogi nátožto Katos
Jest a Swotce mladé Dánu wnošel Sto'u twého.
Nle taá bude Požehnán ten genž se togh Pána Boh
h.

Basilus o wywýssenosti žen.

Plodných / dáj :

Tenž pod Nebem a Sluncem zpanikcásho swo
kénž Božho / náto žiena Plodná. Nebo ona gest
Kmen i Sstěpnice a i Sadu Kage žemského / w náse
gny Kautn a Nebské Plátn / a ty rozplóžené do
Kage Nebského w sazy a odsyla / gýmž Angelké
Kuorn doplnuge.

**Wysoce Drozenému Pá
nu / Panu Adamowi z Hradce a
na Hradcy a Hluboké / eté : Gehomilosti
Vherského a Cješského Krale / eté :
Bomornýku / eté. Pánu k so
bē laškawé a dobrotiwé
přijzniwému / geho
milosti.**

**Wysoce Drozený
Páne / Páne mné la
škawé a dobrotiwé
přijzniwy : Wassý
milosti Službu swu
wzkazugi s winssowánjm od wsse
mohúcyho Pána Boha dobreho
Zdrawij / a wyborneho Sstěstij /
kterého Pán Bůh Wassý milosti
po wssedý časy přiti ráčij : Zato
gehe Božské milosti snažné a Sr
dečné žadage / aby práce Wassými
losti**

Giná Předmluva k zlobi-
wým háněm a vtrhávým po-
mluvám.

MEpochybugi Zoyle žet w
paměti zůstává ono starodávo-
ný předků nassých přislovij:
Tic není nebezpečnýssyho než
vpadnutí w race těch/gessio vůli za Spra-
wedlivost/a za rozmyslenij klopornost ma-
gij. Drahé: Wilka za vssy držeti smutná a
nebezpečná gest wěc. To obě na spisowate-
le Bněh a vřazowatele rozličných Vmění
dosti přuhodně se wztáhnutí může. Nebo
mnohy aumysl mage nětco pozitivního na
světlo wydati/a vřazujijce záwistiwé ha-
něnij a lstiwé vtrhání Lidské(kterij; divně
wtipůw co sseňtýři Wijná zkusugij)tehdaž
Wilka za vssy držij: to gest/newědij co činiti
než nechati magij. Zekagij se w pravdě a
strachuagij slyšijce/ že tomuto wznessenému
Filozosfu geho; vměníj po wssem Swětě sta-
ne se rozhlasij'o / neodpustili: na niho Ged-
Zawissti wysili / tomuto Bočku než se nadál
podssyli/gine° dewětkrát w hodině na Osta-
wabili.

wabili. Tento Mudřec kdyz gim o Růst
mluwił/oni o Bodlaku a koprivě rozuměli:
Boyi o Klarětu a Bylyntách sladkij mizku
magijých wyprawowal / oni o těch které
lyselau a hořkau sstáwiy magij smaysseli:
Tektetij o Ambře: (geni swi wůnij Duchů
žiwotných Srdečných posylugij) o dřevě
Wolaloes (geho; kaurě neb dým Mozk slyšij/
Terry y Srdec k weselij spůsobuge) a o gi-
ných specijých psali: oni o messicijých/smr a
dlawých/wůně nelibe a puch magijých(Ge-
ssio Srdec zemdlugij/Mozk sussy/Terry w
razejij)rozuměli. A wssěckno wssudy Terry
čtj Censores glosugijce ginál waltowali a
brali s Bněhami co Wll s Orocj zahráwa-
gje. A až po dnes wždy Kobylka Osej Rej
Bylynám/Art korenám/žausenka zelij a slj
libě dobrým sřodij. Wazylsskus žad giné
žady sypěnijm strassij / přichodem zabá-
nij / zrakem zabigij. A kdo gest kdy gsa
Čnosti přijel toho trápenij nemel? Přes
běhni Mysly wssěckny země / wssěckny Wies-
ky/wssěckny přewrj Aronyky/ sřekostij zna-
menitého muže nagdes aby toho zleho prá-
zen byl: Tak žebych s Petrarchau Orato-
rem řijcy mohl to / co k Azonowi w Epi-
C ij srole

S tím sám sebe a Vmění své gednomus
 každému k rozsápnému vřazení a spraves
 dlivému rozsudku ve Sméno Bojů porau
 čím. Pan Bůh rač dáti aby tato má snas
 žnost Národu Českému a Moravskému
 jakožto gedněm. Audnom ve spolek spoges
 ným k dobrému spasytedlnému vzdělaní / k
 prospěšnému naučení / k mnohému pobo
 dlí pobožných a poctivých jak vyššýho
 Vrození gich milosti Panů / tak y nižšýho
 Stavu Manjelek / šťastně Bůh dá a plati
 ně na světlo přišla.

Nieg se dobře Zoyle / a své zlobivost
 (ač mŕjeli to býti) na gineho
 obrát.

Brwnij stránka

Zahradky ruožové o Voce
 tí / Tvoření a Plození
 Cílowek.

A Rozdíl I.

Obfahuge Prolegomenon Knjsty.

Džské Pokolení rodj
 se a rozmaha wedle giste
 ho zřizení a Wále Bojů.
 Anému; Bůh naywýbor
 něgšij Archetypus Mistr
 a stawitel w šeho přiroze
 ní hned w Kági w místě
 rozkošném přijšie napomínal a wedl. kdy
 řekl: to co; Moyšůšs w Aněbách swých pr
 wních zystorijšých w ka: I. připomíná:

וַיִּבְרָא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ
 Peru vrvvu vmillu es ho Orec.

To gest: Ploďte se / a množte se.

Gest

sobě hledati. Nebo hlad a žízn (yaki obecné přislovij gest) přiročij iadně zo nepřidání. Zdyž pak gij svým násylným a prudkým bantením vvažky a Lážko své prostřbne/Matka se otvírá a vláhy w sobě zasdržalé wem vypaustij / od ných Těmlawňatko gsa zproštěné / hned tudy poněkud powětij cesty / a tak teprwa gij nesamé potrawy: ale y téhož powětij / šiwota a Těbeského Swětla iadostivé gsa / sem y tam se obrací / a nedá sobě iadného vpožogenj dostawadiby z přijbytku svého těsneho na prostřannějšy newyssel. Z něhož mage přejšlasyňm způsobem wytročiti / wycházy takto: Třayprwé hlawa / potom hrdlo s raménky / tak se Kuce podobě bolu aš k nohám dolů wstajené býwagij / a twáří Dítěte w wygiti z šiwota wzhůru proti Těbi aneb k Pupku Matky své obráčenú má / yakož o tom Albertus magnus pokládá / ita: Dítě kdy vycházy / swěg obličej proti Těbi neb Pupku Matky své obrací. Nebo yaki nynij powědēny Mistr Albrecht dšj (a také wšs dočknuto) se Dítě w šiwotě Matky před porodem a prwé nšli se obrátij / Obličej swěg a prsy ne proti twáři / nei proti hřbu

ti hěbetu Matky stawij: Ale w čas porodu tu se ono šlonij / pohne / a přewrže od hěbeta Matky hlawičky k wygiti dolů pod sebe podobawage / nošičky nahoru přis sebe wzhuoru postawij. A takowý způsob gē prawého a prwé přirozeného porodu / když hlawička kody wygiti má nayprwé obrací. Potom ručičky podobě bolůw přitně a rovně ztahne / a na Stěhýnka položij / yaki tato Sigúra vložuge.

O zarozenij a porodu Dwog Zatek ginat Bližencůw w běhu přirozeném.

Bliženci pak ginat Dwogčátka kterij se při jednom porodu spola rodij / takto se potěgnagij a zarozngij: Matka dwa kanky /
M tuj. řadýr

řadýrka neb sklápky má. Semeno wegdesly do obau / přijgme se a zadřij / tehdy gista wěc se se dwy spola počne / w každém sklápku gedno. Což y gedným y rozděšným početím časem se stawalo a štáti mšje. Rakž pššij / že Jffiles a Zerkules bratrš obadwa při jednom porodu se spola narodili. Nebo Alkmena počawšse Jffilem od swěho Manjela / Potom také po neblauhém času y od Jupitera Zerkulesem počala. A krasomluwnij Mudrcy y wysoškomyslnij Silozosfi gýmij početowé říkámě / Zerkulesa synem naywyššyho Boha Pohanského gmenagij. Arystoteles w své Rnjze kterš

psal de natura animalium množšwš přjkladů toho přiwodij / kterých sem přiwěsti pzanepřš zdněnj pomínul / Mezy njmš o něya ké nectné Pani prawš / se gich dwy při jednom porodu mšla / z nšchšto gedno k Manjelu / druhé k Smilnému šfregijš

hrubě podobný bylo a Otce zapěšti nemohlo A tressuge se to často se gých dwy gedným početím se narodij. Ty yakby w schřankách swých podobě přirozeného běhu se schřnuli / tato Sigúra wšs položená to vložuge.

A způsob pak přirozeného Porodu těstij gest / když čas přigde / wychod podobě přirozené rychly a lehly se stawá. Ale nepřirozený Porod gest / kterš tak nebywá yaki se stawá při přirozeném. Wššak Awicenna prawij / když Dítě z šiwota Matky vycházy Kuce pod sebe wstajené mage (yaki tato Sigúra vložuge) žeby to byl nepřirozený Porod: Ale přirozené mu Porodu naypodobnějšij / nectal přjliš nebezpečný yako ginij porodowé / wě z přirozené wystupagijš.

Jakby pak takowému porodu spolamocy se mohlo máš lo bolešij mezy gš njmš oznámijm.

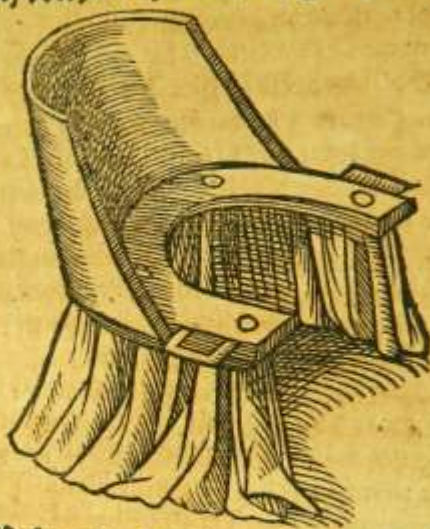

Kozdíl třetí.
O Regimentu a Správe
 kterak žena Těhotná a Baba
 se při Porodu chováti magij.

Sžena ku Porodu pracující
 cy cejtíly neyakaú těžkost / bolest
 a wlbkost Lánem se vřazující /
 chováti se bude (aby snadné ostu-
 pentí y wygítí Dítěte bylo / a případych
 bolestí a zámurkú gegých vřrownilo)
 takto : Celau hodinu seděti má / potom w-
 stana po schodě dolú y na horu choditi / cel-
 lým hrdlem hlasíte wolati. Má také Duch
 sauziti a w sobě zdržowati / aby wnitroostí
 své sewřela a dolú tiskla. Item / přiti má
 gedno z těchto dole psaných Lékařstwí /
 neb ono Dítě dolúw ku Porodu jene. Po-
 tom když nalézá že se Matka oewřrá a wlb-
 kostí gegí spátečně tekaú / na hřebec má leh-
 nauti / wřřak aby docela neležela a také přij-
 mě nestála : Ale mezy ležením a přímým
 stáním prostředek a mírnost zahowala /
 a hlavu na zpátek dřiela.

Na některých místech k tomu Stolicy
 nýžkau

nýžkau wnitř prázdnuú nýžkau / a ta řma
 to způsobem má vdelána býti / aby žena se
 na ni hřebcem podepřiti mohla / Stolica
 řřary obložena býti má / aby jí nehnělo.

Baba pak yak času / tak případych bo-
 lestí a trápení na Kobičku přicházegících
 pilně wyřřeciti má. potom jí potěřřteb-
 nými slowy těřřiti / k dobré myřři wzbuzo-
 wati / od těžky odwozowati má / čaku a nabě-
 jí dobráú jí dáwagřic je wřředno s Boží
 7

rob welby a zvláště hlava/ tehby Baba Lá
no neb wchod ženské Matky/ Olegem a Sá
dlém gi gmenowaným aby kluzkost činilo
napuštěti a povolně poroztáhnutí má/
yaktj wysš oznámeno.

A těmuj podobně
gestli dítě Dcera a
neb Zlizenec/tehby
s Olegem má se to
činiti tak yaktj prvé
powědžno. Má
tehby Baba poro-
dní časně sobě k to-
mu přichystati přj-
hodnú stolicu/ ban-
bu/ teplau Wodu/
vwasťy/ plénky/ a
rarchy. Jčř/ Oleg
Lilioný teplý a sá

bla s gínými věcmi k tomu přjležitými/ gi-
mšby yaktj Matku pomazowati / tak y ruce
sobě natřítí / a Děťátku na Swět spomocy
vměla. Zvláště pak kdyby se nepřirozený
Porod tressil / geni nebezpečný a velmi těš-
ký gest/ Nebo takových Porodůw mnoho
býwá: a rozličných vměnj a opatrnostj po-
třebugj. O čemž w tomto Rozdělú psati
budu.

Rozděl čtvrtý.

O Porodu proti běhu přiro-
zenému/ kterak těm takovým w
těžkosti a nebezpečstwj spomo-
ženo býti má.

První způsob nepřirozeného
porodu/ a geho pomoc.

Ně Grod nespůsobný a
wen z swého přirozenj wystas-
pugřj býwá ten/ kdy proti pre-
vnímu způsobu (o-
němž w prvním ro-
zdělu Stránky této
oznámeno) něco gi-
nácě se zbíhá.

Často w praw-
dě se to přihází / že
Nemluwnátko ku
Porodu gde nožic-
kami/ Ruce a lokty
dolů wztahené ma-
ge/ yaktj tato sřigú-
ta představená to

nosti při narození CtlowiKa se zbřahagga
 cych s wainosti čtena bude: je gñ vñwagga
 ce k dobrému gedentazdy s wděčnostj obli
 bý a přigme. Vznámli je tato má práce
 Kralowstwij Cieském a Margrabstwij
 Morawskému jakoito Audům wespolek
 spogeným prospěšna (yaki o tom nepos
 chybugi) a platna bude: žádné práce litos
 wati nechcy w tom/abych gi z nowu w rus
 ce wzyti přeběhnauti/a mnoho pěkných w
 přirození skrytých tajnostj k nñ přidati/
 gi pěknými hystoryemi ozdobiti a okrášli
 ti nemil, yaki pak y tuto s počátku takowý
 Proces zachowawati sem počal: Tej potd
 rozwrhssy se by se nñmi Bnjška problawis
 la/a nad mjrnu zrostla/na straně gsem gich
 zanechal/a raděgi coby se k předse wzejtj w
 stahowalo bez přjdwawkuow spisowal/gsa
 toho vmyslu abych gñ sprwu krátce
 wydal/a Impresorů Tiskladu
 y práce vmensslyl.

Samému Bohu čest a chwála buď na
 wěky wydawana/ Amen.

Doklano a
 Wytisčeno w Slawném sta
 rem Měste Pražském blížie
 Kollege weliké Cysáře Kar-
 la toho Gmēna ctwrtého
 Otce Wlasti:

W Gijřka Jakoba
Sacického.

Lěta:

M. D. Lxxvij.

Hystorya a
Ziwot Swa-
twch, Balamy a Joza-
ffata / wyznawačůw Božjich a
Waušerwnjčůw / Awedle toho, Muče
dnictwji gñných swatých lidj / pod
Awennyrem Kralem Jm
dyánským.

Těchod od swateho awjnc
sseneho muže Damascena / oko
lo lěta Páně 50. yaki nekcej ches
gi, sepsaná: aneb yaki ginj / 3 Křes
čeho yazyk na latinšty
obracena.

Potom Lěta Páně 1504 z La
tinské wyložená w Cieskan čec: Anys
nñ wedle těchž Exemplare ponre
lud zprawena, zase na swes
elo wychazj.

Lěta M. D. XCIII.

Handwritten notes and signatures at the bottom of the page.

Předmluva k Pobožné-
mu a věrnému Čtenáři.

Bydeťně vůj se/
že lépegi Kzemeslník
nebyvá poznán / na-
to z Kzemesla a díjla svého :
Tak otvšem můžeme říci/že ani
Boha vsseinohauchho poznati/
ani milovati ho snadněgšij ce-
stau lidé nemohau / jako štetřije
ne tak v tvář genu / (nebo svě-
tlost nepřístupná gest) jako v
teyl a požadu/to gest, na dšlo ge-
ho a působení. Díjlo pak geho
svatých rukau/ ačkoliv rozličné
se nachází / nic méně to samo
přerovšuge jiné každé / (pomi-
gijm tagemštwij vykaupeníj na-
šeho) které v svých Svatých
A ij woles

A předmluva.

wolených/ jako teš v wlastnijm
svým domě a Palácu/ předivně
působiti ráci. Nebo gestli z Ne-
be/ které překrásně ozdobil/ a z ze-
mě, které šerčili rozliční pěknos-
stj/ ale v wšselihakých věcch vžit-
kem gest naplněná/ snadně v ney-
sprostněgšij vssemohúčnost geho
/ sláwu a welebnost poznati
může: Nad to wijcegi na wlast-
nijch audch geho/ na domě a při-
bytku wlastnijm/ to gest, na wole-
ných Božšch/ to se spatřuge a po-
znává. Nebe (pravj Pšimo) ^{šalm}
wyprawuge sláwu Božij/ totiž ^{18.}
to/ pak y gest Pán Bůh, oznamu-
ge: Mnohém tehdy wensšegj na
nebi rozumrém/ které k wlastnij
tvárnosti ráčil štworit/ a w něm
obzwlá.

• Předmluva.

ho/ne každý gi na strž rozuměl: Nyni s pomocí Boží/na některých nábožných Panůw a Paní žádost / zase drobet opravenější / pokudž možné bylo/na světlo se vydává. Ačkoliiv potřebovala gest mnohém větší práce a nákladu / Kdyby wedle Exempláře latinského měla se byla wydati: Ano v rozšíření nemalo o polowice většího. Však poněwadž nemohlo to nyní býti/při staré formě a výhledu se zanechává: gedině že mistry našly gest opraven/a kde mohlo býti / k lepšímu wygáření Hystorye: k Lastnějšímu Exempláři gest přistaupeno
A tak pokudž tato práce dosti malá gest/a mnohém větší náklad / ne tak pracugčpmu/yak tomu který nákladal (Čtenáři milý) děkovaťi můžeš / a za něho se
Pánu Bohu mo-
dliti.

Kniha

Kniha první žiwota Blahoslawených Barláma a Jozaffata wyzna- wačůw Božích. A wedle nich mno- hých Swatech Pausterníkůw a Mnichůw Mučedníkůw/pod Awenys- kem Králem Indyánským.

* *

Kapitola I.

Král Awenys Indyánský znamenitá pro-
stivenstwj proti Mnichům před se wzal/ges-
duo. že Modlatem byl / a Tělesnosti přilhs-
oddany: Potom. že někteří od jeho Dwo-
ra dotčených Mnichůw Řádu nasledowali.

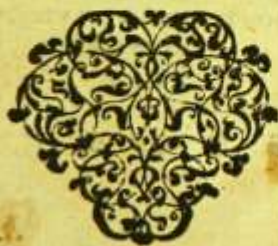

Tom času když se
Klášterowé zaklada-
li/a rád Mnichský v we-
likém sebrání rozmno-
žowal / že gich obec-
wání Ctnostná/a žiwot právě Angel-
ský

Wytisťeno w
Starém Měste Praž-
ském / w Impressy Gířtka
Dacíckého.

Létha Páně :

M. D. XCIII.

Orthographij.

příkladu : Počátek veselého zvěstování *Gez* Mar: 1.
3u Krysta Syna Božjho / jakož psáno gest w
Prorocy: Tu giž té řeči gest y počátek / y smysl
poněkud cely: ale gesté nenj té řeči doplněny /
E plněmu wyrozuměnj : gesté E celosti toho
smyslu něco wjice má powědžno býti.

PERIODON.

*Definice příj
i. a. h. a. b.*

• Puntik gest sam dole gediný / takto . / Po 15
něnj se znova E počátku gtné pořádné řeči
wersale pšše: *Wes* Eoýž také stogž zadu při do
Eonanj wšj řeči / Latinskej některj Periodo,
některj obyčejně comma nazývagj. Ten se
Elaže / Eoýž gest y smysla y řeči začaté / dokonale *Moc to*
wyplněnj / E celému wyrozuměnj. Jako w příj
kladu : Počátek veselého zvěstování *Gez* Mar: 1.
Krysta Syna Božjho / jakož psáno gí w Pros *Mala: 3.*
rocy: Hle já posylam Posla swého před twa
žj twau / genj připravj cestu twau před tebau.
Tu gest giž y smysla / y řeči plně vyplněnj / E
dostatečnému wyrozuměnj. *Wes* giž potom y
hned *Wersale* gest: a počátek gtné řeči / 3 gtné
ho *Proroka*.

• Ginij příkladové / kdež se ti tříj
puntkové pořádné následugj.

• Což narozeno gest 3 Těla / Tělo gest 3
což narozeno gest 3 Ducha / Duch gest

W 19

První stránka Etymologij.

Etymologia / jakž se z řeckého řazy /
tu vykládá: gest umění pravého mje
ného mluvení / y také pravého mje
ného / geoného řazyku w druhý vykládání.

Rozdělení Etymologij.

☛ Jakož Latinská Etymologia w osmire
stránce řeči zaleží: Tak také tuto / při každé té
stránce / řeč gest zlé / a jak má býti pravé wy
kládání vřazáno bude.

První stránka Etymo logij / gest (jakž Latinský řhřa g) de nominibus.

Melaby owšem některá gména / slo
wa znamenitá / napřed býti položena:
gichžto obyčej w zákoně paně / w Čes
kém řazyku omýlně vřhřwá. Wřřak pro vřřace
ní sau tuto zanechána: a že při novém Testa
mentu / podle řřazmowy náprawy / potřebné
gij budau oznámena.

REGVLA, de Nominibus

Adiectiuis.

☛ Adiectiua neutra pluralia, absq; sub
stan-

Etymologij.

stantiuis posita, Jako: cetera, bona, ma
la, nouissima, priora, noua, vetera, &c.
magij se exponowati cum illo Substantiuo,
wěcy: a býti gichž pak w geoné řeči několiko pos
loženo bylo / doiti gesti geonau wěcy položiti.

Exemplum: Cetera uero cum uenero di
sponam / Gine pak wěcy řoyžbych přišel zřhř
dijm. **Recepisti** bona in uita tua. & **Laza**
rus similiter mala: **Wzals** dobré wěcy za řhř
wota swěho / a **Lazar** tēž zlé. **Fiunt** nouissi
ma hominis illius peiora prioribus: **Wř**
wagij poslednij wěcy Cizowěka toho horřij neř
pwnij. **Profert** de thesauro suo noua &
vetera: **Wydawá** z pokladu swěho nové y sta
řé wěcy.

Exceptio.

Omnia neutrum plene sine Substantiuo
positum, má se exponowati singulariter bez
wěcy / ne pluraliter s wěcmi. **Exē:** Omnia
mhi licēt, sed nō omnia cōducunt: **Wřře**
čko mř slusij / aře ne wřřecko prospřwá Omnia
facite sine murmuratione: **Wřřecko** čuňte
bez reptanij. **A** takowá expositio gest lepřij
nežli s wěcy předanijm. Tak také máš expo
nowati **bona** a **mala**, řoyž při sobě mřwagij:
omnia, multa, quāta, aneš nětco takowěho.
Exē: **Dab** o uobis omnia bona: **Dám** wám
wřřecko dobré. **Exē:** 2. **Multa** mala operat^o
est: **Wnoho** zle^o činil. **Exē:** 3. **Quāta** mala fe
cit sanctis: **řřerak** mnoho zleho činil swatijm.

REGV.

Ex

1. Ro: 1

Luf: 1

Luf: 1

Mat: 1

1. Kor:

Silip: 2

Bona
Mala

1. Moy:

4°.

Scut: 9

Ošná stránka

Rateiný následovník Pana svěho / Pana
32. Kryšťa Jakoj o tom Apoštol svědčí : Bůž
am: 2. nena ducha Kryšťa / ten není geho. A
lat: 16. Swatý Jan: Wy pomazání máte od swatého.
Sam pak Pan Kryšťa / a Chceš kó za mnú
přijíti / ať zapřij sám sebe / a ať vezme přij
swág / a následuje mne. A protož / wšickn
řecíj křesť přijali / dobříj y zlí / od té slajeb
nosti křesťiané budou nazwaní : Latíně Ba-
ptifati , vel (si dicit poteris) Baptifmiani.
Ale Kryšťianové / nemohau než od ducha
Kryšťa / od pomazání geho / a od Pana
Kryšťa skutečného následowaný / gmenowaní
byti. Otčij zákon na vřazaných mšístech
mluwj.

A M E N.

A Men : Gest slovo židovské / Fu potw
žejní žej křesť se mluwj / a věe se někoj
Mat: 25. za vere, neb za fideliter. Exemplum : A-
men dico vobis, nescio vos, To gest :
Wěrně neb právě pravím vám / neznám
Egen: 3. was. Těj: Hęc dicit amen, testis fidelis &
verus, Totol pravj právě neb věrně / svědeč
wěrný a pravý. A tak amen gest aduer-
bium qualitatis.

☞ Někoj pak Amen (Fojž na koncy
slov se postavuje) znamena žadoš / aby se
to stalo o čem se mluwj / což wřkladně někoj
wřložil latíně Fiat, Fojž bylo židovsky amē.
& 71. A někoj

Etymologj.

A někoj toho slova tak bez wřřvodu nechal.
Exemplum : Respondit omnis populus
amen. Sed libera nos a malo Amen. Sola
Deo honor & gloria, in secula seculorū,
Amē. Ačby mohł tu Amen wřřložiti / Bůžce /
než sám je to. Quia habet significationē
verbalem, a gest na tom místě verbum pre-
cativum. Wřřak je obyčej gest náramně
zwřřly toho slova neměti / ale tak přiče žis
dowšly ge wřřewiti. Jakoj těj to slova
Halleluia. Protož žřřřyme / samému Bůžu
čest a slawa na wěky wěkůw / A M E N.

☞ A tak dořonána gest Anřřka tato pos-
řebná / také wřřtečna. A ponepřwé w Čes-
stém pozřku w Naměřři wřřřřena 7. Dae
Měřřce Čerwna. Letha Paně 1533. 1555.

A nynj podruhé w Starém Měřřě
Prařřem / w Impřeřři Čerřřa
Jakoba Daeřřřřho. Letha
M. D. LXXXVIII. 1588. 7.
Měřřce Čerwena.

DICTIONARIUM
SEPTEM DIVERSA-

RVM LINGVARVM, VIDELICET LA-
TINE, ITALICE, DALMATICE, BOHEMI-
cæ, Polonicæ, Germanicæ, & Vngari-
cæ, vna cum
cuiuslibet Lingvæ Registro siue Repertorio
vernaculo, in quo candidus Lector, sui
idiomaticis Vocabulum, facili
inuenire poterit.

& Libris

Singulari studio & industria collectum

A
PETRO LODERËCKERO PRAGÆ
NO, BOHEMO, &c. ord. D. Benedicti.
Priore S. Margarethæ in Brziewnow prope Pragam
Cum Gratia & Privilegio Imperiali.

Ad Lectorem beneuolum præfatio.

Quamuis non ignorem, lector beneuole, & alios per plures ante
me in simili palæstra diuersarum linguarum dictionibus colligendis factis
superq; desidasse, multumq; temporis non inutiliter contriuisse, pro ut
multarum nationum Vocabularia, Nomenclaturæ item Dictionaria passim
extrare, inuicias non eo, licet uaria & plane dissimili methodo: plures uero
diuersarum linguarum colloquia & dialogos confluxerunt. Dum ta-
men hæc & alia mecum reuoluens, eorum exemplum sequi non abs te fa-
cturum perituarum mihi habui. Proinde in animum induxi meum, septem linguarum (in-
ter quas slauonica siue Dalmatica, à qua plurimæ externæ tanquam à fonte largitissimo proma-
nant, non extremum post latinam obtinet locum) quantum pro initio fieri potuit, Dictiona-
rium colligere, & in unum quasi aceruum congerere, & pro faciliore captu Tyronum differen-
tias generum, præfixis simul articulis, ac differentijs coniugationum uerborum ut plurimum
per postremas, secundæ & tertiæ personæ indicatiui, & nonnunquam infinitiui, syllabas, uel
litteras saltem exprimeret. Aduerbis itidem plerumq; notam communem, seu accentum gra-
uem, in fine dictionis addere, quæ manifesta eius nota esse solet, ut cuius mediocriter docto,
& aliquantulum saltem in præceptis Grammaticæ uersato, differentia partium, generum &
coniugationum facile innotescat & eluceat. Et licet etiam modi labor puerilis nimis naturis
obseruatoribus, qui nisi quod ipsi fecerint nil rectum putant, uideatur, propterea quod opus
hoc multo auctius in lucem prodire potuisset, tamen & iuuentuti studiosæ & adultis auidis
linguarum quandoq; magno uui esse poterit. Hinc non sine sapienti & sane perquam uti-
li consilio factum arboror, ut in Scholis, etiam utcumq; constitutis, tenera iuuentus, summa
industria, ad uocabula imbuenda pertrahatur, quo tandem facilius aliarum linguarum co-
gnationem consequantur. Dictionarij autem huius quanta sit, aut esse poterit utilitas &
emolumentum, facile quis per se, modo iudicio non desitatur sano, animaduertere poterit,
qui aut variarum linguarum cognatione deficiatur, aut per diuersa mundi climata seu

ittulaggal az en Istenem tul adaroth Talentu moth keozcoluen, chak eginhanni bechulletes embertel, lezen kedues munkam. Ne talam icouendeoben ha liten akaria, es alkalmaro. Isagh adatik, iobbaris ennel kezdek szinj cseiben bochatani. Ennekis peniglen ha mi hia leherne, icouendeoben megh iobbitom. Kerlek azerch szerelmes otualo, ez en munkamath ved to neuen es elij vele magadnak, es felebaratodnak iauara. Kcolth Pragaba 22 O uarasban, kerofateleo Szent Ianos nap citin.

LATINE.	ITALICE.	DALMATICE.	BOHEMICE.	POLONICE.	GERMANICE.	VNGARICE.
A.	☉()☉	☉()☉	☉()☉	☉()☉	☉()☉	☉()☉
A, Ab, Abs	Da, dal	Od	Od	Od	Den	Teüle
Abacus	Credenzera	Peharnifitol	Bredencij Stül	Ardecia slajba	r Kredens Tisch	Poharsieck
Abalienare	Alienare	Potuiti	Odyczowati	Oddalac	Enfrömbden	Indegenitenni
Abauus	il terzo Ano	Sadid	Dreded	predziad	r Grofkrater	Eüllum
Abbas	Abbate	Oppat	Oppat	Oppat	r Abt	Appat
Abdicare	Ributare	Od varchi	Opowrcy	Odrucel	Derwerffen	Megvetni
Abdere	Ascondere	Szakriti	Skreyti	Skrye	Derbergen	El rürenni
Abdomen	il Grascio	Szaló	Sädlo/Tul	Sat to	Skänste/schmar	Haay
Abducere	Menar via	Od pelyati	Odwoditi	Odwodyté	Hinwegführen	El vinni
Abire	Andar via	Orciti, Poyti	Odgitri	Odusi	Weggehen	El menni
Aberrare	Fallare	Zabluditi	Doblauditi	Zabladyt	Vergehen	El vetenni
Abhinc	Lä qui	Od ovude	Odtrad	Odtrad	Don dannon	Erteül fogva
Abies	Abete	Yela	Gedle	Jodia	r Thannbaum	Fenyü fa
Abietarius	Marangone	Drivodylya	Tesac	Cicla	r Zimmerman	Alch
Abigere	Caciare via	Odagnati	Odchnati	Odegnac	Wegreiben	El haitanni
Abijere	Ruttar via	Od varchi	Odwrery	Saryuci	Wegwerffen	El vetni
Abiectus, a, m.	Vile	Od varxen	Zawrczeny	Saryuczony	r Derwerffene	El veter
Abintegro	Di nouo	Iz nova	Poznowu	Znowu	Don newen	Vyonnän
Abiungere	Separare	Raz lucfiti	Odlauditi	Odlaýe	Abfondere	El valaztani
Ablegare	Mandare via	Odaflati	Odeflati	Odeflac	Hinweg führen	El keuldenni
Abluere	Lanare	Odapraci	Smeyti	Zmye	Abwaschen	El mosni
Abnegare	Denegare	Za tayati	Zaprcati	Zaprcet czego fo*	Verleugnen	El tagadni
Abolere	Schiffare	Raz csinici	Wybladiti	Wygladyt	Aufhellen	Semie tenni
Abominari	Abominare	Gnufitise	Wohawnostimj	Brzyditi sie	Abfchen haben	Iszonyüzni
Abominatio	Abominatio	Gnufiota	Obawnost (ii	Brzydliwost	r Greuel	Iszonyüsaag
Aboriri	Disperdere	Izbitti	Potratin Plod	porzucit plod mar	Denzeitige frucht	El veateni
Abcedere	Partirsi	Odaiti	Odflaupiti	Odflapic (twy	Weggehen (tragé	El tavorzni
Abfcindere	Tagliar via	Odrizati	Odczati	Odrzycac	Abfchneiden	El mezzenni
				A		Abfcon-

PRAGÆ,
E Typographæo OTTMA
RIANO. Impensis
Authoris.

clb lb CV.

